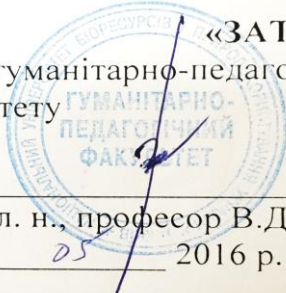

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

Кафедра іноземної філології і перекладу

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Декан гуманітарно-педагогічного
факультету
д. філол. н., професор В.Д. Шинкарук
« 20 » 05 2016 р.

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ КОМПЛЕКС ДИСЦИПЛІНИ

ВСТУП ДО ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВА

ОС «Бакалавр»

Галузь знань: 03 «Гуманітарні науки»

Спеціальність: 035 «Філологія»

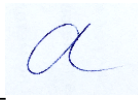
Київ - 2016 р.

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

Кафедра іноземної філології і перекладу

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Декан гуманітарно-педагогічного
факультету
д. філол. н., професор В.Д. Шинкарук
«20» 05 2016 р.

РОЗГЛЯНУТО І СХВАЛЕНО
на засіданні кафедри
іноземної філології і перекладу
протокол № 12 від «11» травня 2016 р.
Завідувач кафедри

_____ _____ С. М. Амеліна

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ **«ВСТУП ДО ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВА»**

Галузь знань: 03 «Гуманітарні науки»
Спеціальність: 035 «Філологія»

Гуманітарно-педагогічний факультет

Розробник: к. філол.н., Н.В. Бойчук

Київ - 2016 р.

1. Опис навчальної дисципліни

Вступ до перекладознавства

Галузь знань, напрям підготовки, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень		
Галузь знань	0203 гуманітарні науки	
Освітньо-кваліфікаційний рівень	Бакалавр	
Напрямок підготовки	8.020303 «Філологія (переклад)»	
Спеціальність	Професійне спрямування	
Спеціалізація		
Характеристика навчальної дисципліни		
Практичні заняття з дисципліни “Вступ до перекладознавства” проводяться згідно Програми курсу, що відповідає вимогам Болонської системи та сучасних перекладацьких технологій. У викладенні дисципліни враховано основні сучасні тенденції у вивченні та викладанні теорії перекладу. Предметом вивчення навчальної дисципліни є універсальні закономірності перекладу, що розглядаються в загальній теорії перекладу, особливості перекладу з англійської мови на українську та навпаки, що розглядаються в окремих теоріях перекладу, різновиди перекладацької діяльності, що вивчаються в спеціальних теоріях перекладу, напрямки перекладацької діяльності протягом історії розвитку теорії перекладу, які досліджує теорія історії перекладу, та моделювання процесу перекладу за допомогою машин, яке досліджується в теорії машинного перекладу.		
Вид	Обов’язкова	
Загальна кількість годин	120	
Кількість кредитів ECTS	4	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проект (робота) (за наявності)	3	
Форма контролю	Залік, екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік підготовки (курс)	1,2	
Семестр	2,3	
Лекційні заняття	30	
Практичні, семінарські заняття	30	
Лабораторні заняття	-	
Самостійна робота	60 год.	
Індивідуальні завдання	-	
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання	2 год.	

2. **Мета та завдання навчальної дисципліни**

Мета навчальної дисципліни «Техніка перекладу (перша іноземна мова)» на перекладацькому відділенні є підготовка висококваліфікованих фахівців – перекладачів з англійської мови на українську та з української – на англійську на основі знання теорії перекладу та застосування її в практиці перекладу. Метою викладання навчальної дисципліни „Вступ до перекладознавства“ є ознайомлення студентів зі:

- Специфікою професії перекладача,
- розвитком і сучасним станом теорії перекладознавства в нашій країні й на Заході,
- шляхами досягнення професіоналізму,
- проблемою одиниці перекладу,
- трансформаційними процесами як суттю процесу перекладу,
- психологічними та етичними факторами, задіяними підчас перекладу.

Загалом студенти повинні вміти висловлювати думки влучно і в темпі, достатньому для підтримання ефективного спілкування, вміти керувати собою і професійно триматися в аудиторії, володіти високою культурою мови і поведінки, бути духовно розвиненими, інтелігентними й ерудованими особистостями, підготовленими до ефективного надання перекладацьких послуг і конкурентоздатними спеціалістами на цьому ринку.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Вступ до перекладознавства» є ознайомлення студентів з історією розвитку і становлення перекладу як науки, специфікою професії перекладача і її відмінністю від інших видів професійної діяльності, шляхами досягнення професіоналізму, одиницями перекладу та лінгвістичними трансформаціями, культурою мови і способами самостійної підготовки до подальшої ефективної професійної діяльності.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

Знати:

- Особливості перекладацької діяльності.
- Предмет і завдання теорії перекладу, термінологію, якою вона як наука оперує.
- Способи досягнення максимальної адекватності при перекладі.
- Історію розвитку перекладацьких теорій на Україні та за її межами.
- Теорію та класифікацію одиниць перекладу і межі їхнього використання.
- Теорію перекладацьких трансформацій.
- Особливості застосування лексичних, граматичних, лексико-граматичних та синтаксичних трансформацій.
- Способи досягнення максимальної адекватності при перекладі.
- Сутність і класифікацію трансформаційних засобів, і перекладацький ефект, який кожен з них обумовлює.
- Стилiстичні характеристики ідіом, прислів'їв та приказок, а також сленгу, фразових дієслів та сталих розмовних висловів.

Вміти:

- Розпізнавати одиниці перекладу й добирати до них перекладні еквіваленти.
- Сегментувати текст і знаходити в ньому мовні одиниці, що відповідають певним рівням перекладу.
- Наводити приклади перекладу різних одиниць перекладу.
- Застосовувати теорію, вміння і навички, отримані на лекційних та практичних заняттях в процесі письмового і усного перекладу.
- Перекладати письмово і усно з попередньою підготовкою різностильові тексти.

- Виступати з повідомленнями за обраною тематикою, добирати фактичний матеріал для курсових і дипломних робіт.
- Застосовувати теорію одиниць перекладу в практиці усного та письмового перекладу.
- Перекладати письмово і усно з попередньою підготовкою різностильові тексти.
- Виступати з повідомленнями за обраною тематикою, добирати фактичний матеріал для курсових і дипломних робіт.
- Застосовувати перекладацькі трансформаційні засоби в практиці усного та письмового перекладу.
- Сегментувати текст і знаходити в ньому мовні одиниці, що підлягають перекладу із застосуванням певних перекладацьких трансформацій.
- Знаходити і адекватно перекладати ідіоми, прислів'я, крилаті вирази та фразові дієслова.
- Застосовувати фонові знання при перекладі реалій.

3. Програма та структура навчальної дисципліни для:

- повного терміну денної (заочної) форми навчання;
- скороченого терміну денної (заочної) форми навчання.

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин													
	Денна форма								Заочна форма					
	тиж-ні	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
			л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
Змістовий модуль 1. «Мовні одиниці та рівні перекладу» (2 семестр)														
Тема 1. Професія: перекладач. Клятва св. Ієроніма. Коротка історія розвитку професії. Освіта перекладача, завдання, етика. Основні принципи теорії перекладу. Лексико–граматичні взаємодії.	1-2	8	2	2			4							
Тема 2. Роль і значення перекладацької професії. Якість перекладача. Права та обов’язки. Особливості роботи з іноземцями.	3-4	8	2	2			4							
Тема 3. Базові принципи теорії перекладу. Теорія трансформацій.	5-6	8	2	2			4							
Тема 4. Екстралінгвістичний фактор. Типи фонових знань. Машинний переклад. Автоматичні перекладачі та словники.	7-8	8	2	2			4							
Тема 5. Граматичні, лексичні та стилістичні проблеми науково–технічного перекладу. Види трансформацій при перекладі науково–технічних текстів.	9-10	8	2	2			4							
Тема 6. Проблема одиниці перекладу. Класифікація ОП. Рівень інтонації. Переклад на рівні фонем/графем. Перекладацька транскрипція і транслітерація, змішані випадки.	11-12	8	2	2			4							
Тема 7. Переклад на рівні морфем. Греко–латинські інтернаціональні морфеми – префікси, корені, суфікси.	13-14	8	2	2			4							
Тема 8. Поморфемний переклад термінів. Синонімічні пари префіксів грецького та латинського походження та розуміння їх значення в складі слова. МКР №1	15	4	1	1			2							
Разом за змістовим модулем 1	60		15	15			30							
Змістовий модуль 2. «Трансформаційні процеси як суть перекладацької діяльності» (3 семестр)														
Тема 1. Переклад на рівні слів. Категорія роду в англійській та українській мовах та її відображення в перекладі. Особливості перекладу іменників.	1-2	8	2	2			4							
Тема 2. Способи перекладу визначеного/невизначеного артиклів. Розбіжності використання займенників в мові оригіналу та мові перекладу.	3-4	8	2	2			4							
Тема 3. Особливості перекладу	5-6	8	2	2			4							

прикметників і прислівників. Системи дієслівних часів в МО і МП.																			
Тема 4. Неособові форми дієслова. Спостереження Н.Галь про роль дієслова і дієслівних форм в книзі «Слово живе і мертве».	7-8	8	2	2			4												
Тема 5. Переклад сполучників та однорідних членів з різними прийменниками. «Хибні друзі перекладача».	9-10	8	2	2			4												
Тема 6. Переклад на рівні словосполучень. Переклад на рівні словосполучень.	11-12	8	2	2			4												
Тема 7. Фразові дієслова та стійкі розмовні вирази. Сленг як проблема перекладу. Переклад на рівні речення та тексту. Заміни як тип перекладацьких трансформацій.	13-14	8	2	2			4												
Тема 8. Лексичні заміни. Конкретизація, генералізація, заміна причини наслідком і навпаки. Антонімічний переклад, компенсація, вилучення як проблема перекладу. Процес передачі синтаксичних значень. МКР №1	15	4	1	1			2												
Разом за змістовим модулем 2	60		15	15			30												
Всього в 2-3 семестрах:	30	120	30	30			60												

4. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Тема 1. Професія: перекладач. Клятва св. Ієроніма. Коротка історія розвитку професії. Освіта перекладача, завдання, етика. Основні принципи теорії перекладу. Лексикограматичні взаємодії.	2
2.	Тема 2. Роль і значення перекладацької професії. Якості перекладача. Права та обов'язки. Особливості роботи з іноземцями.	2
3.	Тема 3. Базові принципи теорії перекладу. Теорія трансформацій.	2
4.	Тема 4. Екстралінгвістичний фактор. Типи фонових знань. Машинний переклад. Автоматичні перекладачі та словники.	2
5.	Тема 5. Граматичні, лексичні та стилістичні проблеми науково-технічного перекладу. Види трансформацій при перекладі науково-технічних текстів.	2
6.	Тема 6. Проблема одиниці перекладу. Класифікація ОП. Рівень інтонації. Переклад на рівні фонем/графем. Перекладацька транскрипція і транслітерація, змішані випадки.	2
7.	Тема 7. Переклад на рівні морфем. Греко-латинські інтернаціональні морфеми – префікси, корені, суфікси. Поморфемний переклад термінів в предметних областях (хімія, біологія, медицина тощо). Групи зменшувальних суфіксів.	2
8.	Тема 8. Синонімічні пари префіксів грецького та латинського походження та розуміння їх значення в складі слова.	1
9.	Тема 9. Категорія роду в англійській та українській мовах та її відображення в перекладі. Особливості перекладу іменників.	2
10.	Тема 10. Способи перекладу визначеного/невизначеного артиклів українською мовою. Розбіжності використання займенників в мові оригіналу та мові перекладу.	2
11.	Тема 11. Особливості перекладу прикметників і прислівників. Системи дієслівних часів в МО і МП.	2
12.	Тема 12. Неособові форми дієслова. Спостереження Н.Галь про роль дієслова і дієслівних форм в книзі «Слово живе і мертве».	2
13.	Тема 13. Переклад сполучників та однорідних членів з різними прийменниками. «Хибні друзі перекладача».	2
14.	Тема 14. Переклад на рівні словосполучень. Переклад на рівні словосполучень.	2
15.	Тема 15. Фразові дієслова та стійкі розмовні вирази. Сленг як	2

	проблема перекладу. Переклад на рівні речення та тексту. Заміни як тип перекладацьких трансформацій.	
16.	Тема 16. Лексичні заміни. Конкретизація, генералізація, заміна причини наслідком і навпаки. Антонімічний переклад, компенсація, вилучення як проблема перекладу. Процес передачі синтаксичних значень.	1

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.		
2.		
3.		

6. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1		
2		

7. Контрольні питання, комплекти тестів для визначення рівня засвоєння знань студентами.

КОНСПЕКТ ЛЕКЦІЙ LECTURE 1. TRANSLATOR'S ACTIVITY

1.1. Profession of Translator

In the profession of translation two types of translators/interpreters –free-lance and in-house ones work. It is a very specific profession, and the people involved in it, both would-be translators and those who work with translators are often interested in how to survive, how to know the criteria of a good translator.

A translator converts written material, such as newspaper and magazine articles, books, manuals, documents, etc., from one language into another. This is not to be confused with an interpreter, who converts spoken material, such as speeches, presentations, depositions and the like, from one language into another. Although there is some vague connection between the two abilities: translators cannot necessarily interpret, nor can interpreters necessarily translate. Moreover, the best translators are not good interpreters and likewise, truly great interpreters are not much for translation

1.3. Professional Education

Translators come from all backgrounds.

Most translators have university-level language training in their non-native languages. Some started their languages earlier, others later, but very few translators have no language training at all.

Translators also generally have lived in the countries where their languages are spoken.

LECTURE 2. THE ROLE OF THE TRANSLATOR

2.1. Qualities of Translator/Interpreter

Translators are language professionals. They are applied linguists, competent writers, diplomats, and educated amateurs. Like linguists, translators have to be capable of discerning subtleties and nuances in their languages, researching terminology and colloquialisms, and handling new developments in their languages. Like writers, translators have to be accustomed to working long hours alone on a subject which interests few people and with a language that few people around them know. Like diplomats, translators have to be sensitive to the cultural and social differences which exist in their languages and be capable of addressing these issues when translating. And like educated amateurs, translators have to know the basics and some of the details about the subjects they deal with.

Like any professional, translators have to stay on top of their areas of expertise. I devote a lot of my time to browsing through specialized magazines and newspapers, as well as reading numerous books on developments in medicine and computer science.

You bring your limitations with you and you must know them. It's okay to have them, we all do. We all have limitations but don't say you can do something that you can not. If your language/interpretive skills are limited – say so and specify.

2.2. Don'ts of a Translator/Interpreter

There are definite ways which none of the interpreters/translators is allowed to apply when performing:

- don't give your opinion, unless of course you are asked;
- don't put forth your ideas or agenda while performing;
- don't interrupt the speaker in case of misunderstanding, etc., at least try to do it as little as possible;
- do not draw attention to yourself either by unusually loud (low, trembling) voice, broken language or inappropriate clothing;
- don't stop speaking (interpreting) when arguments arise. Don't exclude the one you are assigned to, from the conversation (i.e., a debate breaks out between several people and so you just wait until it is finished – excluding your client from involvement);
- don't stay in the profession if it brings disappointment and dissatisfaction. Sometimes we make mistakes, applying for the wrong job, when interpretation turns to be not our calling. The best way-out is to correct a mistake and leave the job;
- don't stop learning. Vocabulary is learned with practice opportunity and a desire to improve. But heart attitude is what undergirds it;
- don't take a job that compromises you or your beliefs. You and your reputation are on the line. For example, if the client is corruptible, sells illegal products, conducts dishonest business, etc., choose to have nothing in common with it;
- don't overcharge thinking you have a client in a desperate spot;
- don't overestimate or underestimate your worth.

2.3. Working with English-speaking Clients

The person who hires an interpreter first and foremost requires:

- a voice for him – the one who speaks his words, his way with his meanings;
- honesty and faithfulness;
- being on time, accurate and diligent;
- confidentiality – which is a requirement in many fields, e.g., in the world of high fashion, competitive corporation mergers, etc.;

- preparation ahead of time. If the speaker has a manuscript with many technical terms ask for a copy to preview and begin getting comfortable with it. Don't be looking up words on the client's time – if at all possible;
- eagerness to learn and help;
- being dressed appropriately for the job without bright make-up or obscene very casual outfit,;
- being fresh and rested – tainted, smelling body, unbecoming appearance are absolutely inadmissible;
- speed, which implies high performance, a limited accent, expertise. A very intelligent individual to convey the message is wanted;
- fluidity – going with the flow, and fluency – large vocabulary with knowing jargon and nuances plus familiarity with words common to his profession and work;
- word of mouth recommendations (references) following a good performance often land the best of jobs.

LECTURE 3. BASIC PRINCIPLES OF THE TRANSLATION THEORY

3.1. Theory of Transformations

The process of translation is a set of interlanguage transformations; it is transforming the text written in one language into the text – in another.

Linguistic theory of translation aims at constructing a definite translation process model, a scientific scheme, which more or less exactly reflects the existing issues of the given process.

Translation theory does not aim at analysing every single correlation between the texts of source language (SL) and target language (TL), but just routine, typical correlations, repeated on a regular basis. But apart from these phenomena in comparative analysis of both texts, usually a great many correlations emerge – single and irregular, peculiar for a specific case.

These “irregular” correlations represent the most embarrassing complications in the translation practice. In the ability to find individual variants, single and “not foreseen” by the theory, there is a creative character of interpretation activity. On the other hand, in the development of the TT many phenomena of the kind that first are considered as individual and irregular, gradually “blend” into a general picture, obtain explanation and are included into the objective consideration of the TT. In other words, the same way as in any other science, the translation process consists, specifically, of the fact, that behind the multitudes of the imaginary, fictitious exceptions and irregularities some regularity, pattern, rule, general conformity to natural laws, which controls them and determines their character are gradually revealed. Therefore the translation process may be regarded as an art and not just mechanical arts or occupation.

3.3. Extralinguistic Factor

Sometimes we have to resort to so called extra-linguistic factor (auxiliary information or background knowledge) to make a correct translation. In other words, in order to translate, we should know not only SL and TL and the translation rules, but also the subject, situation, circumstances, in which the given text functions:

*“Open the door”, replied a man outside; “it’s the officer from **Bow Street**, as was sent to, today!”*

A translator should take into account the fact that a reader is unaware of specific realities of another country he lacks knowledge to understand this passage. He does not know that in Bow Street there is a central police board of London. The volume of knowledge of native speakers and readers of the material translated is different and it is a normal situation. The passage sounds strange and is not understandable. The task of translator is to remove this misunderstanding in some way:

„Відчиніть двері! – відповів чоловік за дверима. – Це представник головного поліцейського управління Лондона, за котрим ви сьогодні послали!”

*My nose’s running. Have you got **Kleenex** or something?*

Without any difficulty an American will understand that *Kleenex* is a well-known brand firm producing napkins, tissue paper, disposable diapers, absorbent paper, table paper cloths, articles of hygiene, etc. The best variant of the translation is as follows:

3.4. Types of Background Knowledge

In order to translate from foreign language it is not enough to learn it. One must thoroughly learn ethnography of the community speaking this language. Without knowing culture of the language carriers, translator will put his understanding, accumulated in sphere of another language experience, into language forms, in such a way distorting source language as well. Without knowing international, regional and national cultures the translator’s information taken only from the text translated, would appear distorted or even invented, fictitious.

Difficulties emerge in the text where *national notions* and *historical facts* which might be unknown to reader, appear, but without those ones the plot of the work will not be rendered accurately. Let us consider the main types of these difficulties.

In the first turn the difficulties are related to the translation of *terms* and *measurement units*; even in translation they may not be comprehended by the reader:

Thirty yards of board fence nine feet high.

Тридцять ярдів дерев’яної огорожі заввишки дев’ять футів.

(Ярд – англійська міра довжини, що дорівнює 0,91 м; у футі 0,3 м.)

*...the Judge said that it was a noble, a generous, a magnanimous lie – a lie that was worthy to hold up its head and march down through history breast to breast with **George Washington’s lauded Truth about the hatchet!***

Суддя наголосив, що то була благородна, щиросерда й великодушна брехня, брехня, яка варта того, щоб

високо підняти голову й крокувати пліч-о-пліч з уславленою **правдою Джорджа Вашингтона – тією правдою, яку він сказав про сокиру.**

It's difficult to grasp the point of the passage, if one does not know the legend relating the hatchet and George Washington. George Washington (1732-1799), the first President of the USA, was famous for his honesty and integrity. The legend says that when a six year child he chipped a cherry-tree by the hatchet in his father's garden and knowing that his father would get angry with his misconduct, honestly confessed to everything.

The analysis surely won't be full if the problems emerging in translation of *folklore, customs and traditions* of another culture are not taken into account:

...and it was whispered through the shuddering crowd that the **wound bled a little!**

...серед збудженого натовпу прокотилася шепіт, що з **рани просочилася кров!**

It's necessary to explain that there is a popular belief or superstition that if a murderer comes close to his victim, the wounds on the victim's body start bleeding. In this episode the hero is accused of murder and superstitious people are waiting when the dead body starts bleeding at the murderer's appearance.

... he looked that grand and good and pious that you'd say he had walked right out of the ark, and maybe was **old Leviticus** himself.

... на вигляд він був такий поважний, благочестивий добродій – ну, начебто сам **старий Ной**, який щойно вийшов зі свого ковчега.

This episode places emphasis on the resemblance of hero's qualities with those of Noah – one of the most famous Biblical personages. In order to fully understand the meaning of this comparison the translator should know about all Noah's virtues and righteousness. Otherwise this comparison makes no sense.

"I **saved** it from the picnic for us to dream on, Tom, the way grown-up people do with **wedding cake**.

Я **сховала шматочок весільного пирога** на пікніку, хотіла покласти **під подушку**, щоб ми побачили один одного вві сні. Так завжди роблять дорослі.

In England superstitious girls put a piece of wedding pie under the pillow to have a dream about their promised husband. The translator should know about such customs to inform the reader about the sense of this tradition. It is not desirable to replace this kind of ceremonies by analogous ones, as the whole meaning and national colouring of the work only lose from it. In this case it's necessary to give corresponding explanations.

LECTURE 4. GRAMMATICAL, LEXICAL AND STYLISTIC PROBLEMS OF SCIENTIFIC-TECHNICAL TRANSLATION

4.2. Grammatical difficulties of scientific-technical translation

Language of scientific-technical literature differs from colloquial language or that of fiction by certain lexical, grammatical and stylistic peculiarities. Lexical differences are noticed even by non-specialists (considerable number of special terms). Grammatical differences are less significant, still are not less diverse. A great number of *extended complex* (first of all – subordinated) *sentences*, used for rendering logical relations among objects, actions, events and facts, which is typical for scientific presentation is one of the greatest grammatical peculiarities of scientific-technical texts.

Among scientific-technical texts, written in different languages, there are considerable grammatical differences, caused by particularities of language grammatical construction, norms and traditions of written scientific speech. Thus, in English professional texts forms of *Passive Voice* and *impersonal forms of verbs, participial constructions* and *specific syntactical constructions, personal pronouns of the first person singular and monomial* (одночленний) *Infinitival and Nominative sentences*, etc., are more frequently used than in Ukrainian ones.

Grammatical differences between English and Ukrainian texts are mostly caused by inventory disparity. For example, *Definite and Indefinite articles*, existing in English and specify distribution of information in English sentence, are absent in Ukrainian. There is no *Gerund*, verb tenses like *Continious* and *Perfect*, *Complex Subject* and *Object Infinitival constructions* either. In English there are no *noun cases, gender*, etc. English sentence word order is fixed and differs from that of Ukrainian, where subject group is often placed after predicate group, which requires syntactical transformations in translation.

4.3. Grammatical Transformations in Scientific-technical Translation

To avoid inadequate word-for-word translation (grammatical over-literal rendering – граматичний буквализм) grammatical transformations should be used. Their use is essential for adapting the translation to the norms of the language of translation and making it adequate. Grammatical transformations are caused by various factors:

1. Difference in the ways of rendering information by English and Ukrainian sentences: lexical means in one language are expressed by grammatical ones in another.

2. Absence of grammatical elements, forms and constructions in Ukrainian: articles, gerundial constructions, formal object "it". In English gender of nouns and adjectives, cases, etc., are absent.

3. Voluntary (unnecessary) expression of grammatical information in one of the languages: in Ukrainian information about the action in Present taking place in the moment of speech (English verb form Present Continious) is not grammatically expressed.

4. Peculiarities of word compatibility (сполучуваність) and their functioning in word combinations and sentences: adjective *administrative* in word combination *administrative efficiency* is not translated "адміністративна ефективність" but "ефективне управління".

Grammatical transformation means changing grammatical characteristics of a word, word combination or a

sentence in translation. We distinguish *five* main types of grammatical transformations:

1. permutation (transposition or inversion - *перестановка*);
2. substitution (replacement – *заміна*);
3. addition (development – *додавання*);
4. omission (removal – *вилучення*);
5. complex transformation – *комплексна трансформація*.

LECTURE 5. UNITS OF TRANSLATION

5.1. Classification of Translation Units

In linguistics we used to think, that a morpheme is a minimum meaningful unit. Even phoneme as a minimum meaningful unit, counts for nothing, though we dare prove the contrary. In translation theory the level of intonation (interpretation) is also a unit of translation. The following units of translation are distinguished by scholars:

1. level of intonation in oral translation (interpretation);
2. level of phonemes (for written language – graphemes);
3. level of morphemes;
4. level of words;
5. level of word-combinations;
6. level of sentences;
7. level of text.

Accordingly, we are interested in the translation on the level of intonation, phonemes (graphemes), morphemes, words, word-combinations, sentences and a text.

5.2. Level of Intonation

The level of intonation is not considered by linguists as a constituent part of the language hierarchy, but in the translation theory it should be paid attention to and analyzed. The level of intonation does exist and has a specific, if not great, influence on our speech. Intonation can impart more information, than our words.

5.3. Translation on the Level of Phonemes/Graphemes

Phoneme is a sound of spoken language, which in the written language refers to a *grapheme*, or a letter symbol. Phoneme or grapheme is not a carrier of independent meaning. In language it plays only a meaning distinguishing role.

In Edgar Po's "Chime" everything is constructed on onomatopoeia. Poem charms with richness of assonance, alliterations or initial rhymes e, vocabulary and phrasal repetitions, rhythmic combinations:

*Hear the sledges with the bells, –
Silver bells!*

*What a world of merriment their melody foretells.
How they tinkle, tinkle, tinkle,*

This chime, imitation of sounds, constantly accompanies every translator, who dares translate it.

For comparison there is one more translation of V. V. Koptilov is proposed:

*Слухай санок передзвін –
Срібний дзвін!*

Скільки сміху, скільки світла нам віщує він!

LECTURE 6. TRANSLATION ON THE LEVEL OF MORPHEMES

6.1. Morpheme as a Unit of Translation

In some cases morpheme becomes the unit of translation. It means that for every morpheme of the word to be translated a certain morpheme in the word of the target language should be found.

We distinguish two basic types of morphemes, which are minimal units of meaning: roots and affixes. We know pretty well the properties of the latter:

- Subordinate part of word
- Not necessarily present in words
- Multiple affixes can occur in a word (e.g.: *in-divis-abil-ity*)
- Dependent (bound) elements
- Can either precede or follow their roots (prefixes and affixes, respectively)
- Have more "schematic" (non-specific content).

6.3. Latin and Greek Prefixes

The number of prefixes is comparatively limited and countable. The meanings of their synonymous pairs are quite clear anyway:

<i>Latin</i>	<i>Greek</i>	<i>Interpretation</i>
Ambi	Amphi	On two or all sides – з обох (усіх) боків
Super, ultra	Hyper, epi	Over, above – понад
Contra	Anti	Against, in opposition to – проти
Extra	Exo	From inside – із середини
Trans	Dia	Through, beyond – крізь

Inter	Meta	Between – між
Quasi	Pseudo	As if – начебто, як би
Intro	Endo	To inside – в середину
Infra, sub	Cata, hypo	Under, below, beneath – по під

ЗРАЗКИ МОДУЛЬНИХ ЗАВДАНЬ

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ КАФЕДРА ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ І ПЕРЕКЛАДУ

Спеціальність «Філологія / Переклад»
Дисципліна: Вступ до перекладознавства
Курс - I
Група -
Прізвище, ім'я, по батькові -

МОДУЛЬНА КОНТРОЛЬНА РОБОТА № 1 Module 1

1. Translate the following sentences paying attention to formal Subject (in italics) of a sentence which in translation becomes Object:

1. The second half of the 15th century *saw* wars and conquests in Morocco and the colonization of Madeira and the Azores. These islands offer a pleasant climate and fertile land. (*"IHT"*)
2. Queen Victoria's reign *saw* rumbustious political rallies in Hyde Park and Albert's Great Exhibition with Crystal Palace. (*"G."*)
3. The postwar years *have seen* decisive advances in the study of primates such as chimpanzees and in discovery of fossils of our ancestors. (*"MS"*)
4. Paradoxically, the ending of the Cold War *has not seen* a reduction in either personnel or budget of the secret Intelligence Service. (*"Ind"*)
5. Brittany's much-forgotten language is getting a new *lease of life*, as the first-ever Breton dictionary prepares *to hit the shelves* next year. Three years of research have produced 1,000 pages containing 10,000 words, a modest feat when compared to the Larousse French dictionary of 60,000 words. (*"G."*)
6. Commonwealth leaders yesterday concluded their biannual summit with pledges covering topics from South Africa to Cyprus, from democracy to global trade, but with little *clout* behind the words. Five days of talking produced a 17-page communiqué. (*"Ind."*)
7. The main block of the boarding school *houses* the boy's dormitories, dining rooms, common rooms and exercise room. (*"G."*)
8. Built in 1933 as a memorial to Lillie Hitchcock Coit, who left a third of her fortune to beautify the city, the tower *houses* 3,691 square feet of murals that portray the life of 1930s California. (*"MS"*)
9. The Southeast of Turkey *harbours* a number of ancient and diverse languages brought in by the different people who, over thousands of years, settled in this area of mountains and wide open spaces. (*"G."*)
10. Archeologists working in Israel's Nahal hemar cave, a Neolithic site south of Jerusalem, have found pieces of fabric that may be the earliest known example of linen. The cave also has *yielded* what may be the oldest known samples of woven baskets in the Middle East. (*"NG"*)

2. Translate the portion from the famous S. Coleridge's (1772-1834) poem "The Rhyme of the Ancient Mariner" preserving stylistics, meanings and rhyme:

*The ship was cheered, the harbor cleared,
Merrily did we drop
Below the kirk*, below the hill.
Below the lighthouse top.*

*The Sun came up upon the left,
Out of the sea came he!
And he shone bright, and on the right,
Went down into the sea.*

kirk* (Scottish) – church

3. Choose one the following nursery rhymes for literary translation:

Jerry Hall
Jerry Hall,
He is so small,
A rat could eat him,

Jumping Joan
Here am I,
Little jumping Joan;
When nobody's with me

Marching
March, march, head
erect,
Left, right, that's

Hat and all.

I'm all alone.

correct.

**Molly, My sister, and I
Fell Out**

*Molly, my sister, and I
fell out,
And what do you think
it was about?
She loved coffee, and I
loved tea,
And that was the
reason we couldn't
agree.*

Little Clotilda

*Little Clotilda,
Well and hearty,
Thought she'd like
To give a party.
But as her friends
Were shy and wary
Nobody came
But her own canary.*

Punch and Judy

*Punch and Judy
Fought for a pie;
Punch and Judy
A knock in the eye,
Says Punch to Judy,
Will you have any more?
Says Judy to Punch,
My eye is too sore.*

1. Translate the following sentences paying attention to conversion which means changing the syntactical function of a word (e.g.: book (книжка) n → to book (заговляти) v:

1. *papered* my room yesterday.
2. I have *watered* my flowers.
3. The hospital *houses* 500 patients.
4. The goods have been *tabled*.
5. Don't *gas* so much.
6. I have *a cut* on my cheek.
7. *He has a burn* on his leg.
8. *The test run* of the locomotive was very successful.
9. There is *a give* in the beam.
10. He went through *the cold* and through *the damp*, never afraid of catching *cold*.
11. *The then* President of the United States was Lincoln.
12. Don't *syrup* water!
13. Don't *water* syrup!
14. *The dog spotted* the hare.
15. Jones was one of the best engine-drivers of that line. And Peter who *fired for* him was considered a first-rate worker too.
16. The train *steamed out* of the station.
17. He *thundered out* a command.
18. I prefer to *pencil* that note, because, otherwise, I'll *ink* my fingers with your bad penholder.
19. I don't like his *looks*. That *red* in his cheeks speaks of T.B. (tuberculosis).
20. The cow has been *milked*.

(Total 100)

ЗРАЗОК БІЛЕТА ДЛЯ КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ
(екзамен)

НУБіП України

Ф-7.5-2.1.6-23

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ ТА
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Факультет педагогічний

Напрямок підготовки (спеціальність) 6.020303 Філологія (переклад)

Форма навчання денна

Семестр 3 Курс 2

ОКР «Бакалавр»

Кафедра іноземної філології і перекладу

Дисципліна Вступ до перекладознавства

Викладач _____ (Сидорук Г.І.)

«Затверджую»

Завідувач кафедри _____ (Амеліна С.М.)

« 18 » травня 2015 р.

Екзаменаційний білет № 1

1. Speak on the following theoretical questions:

1. Slang as a problem of translation.
2. Translation of articles and pronouns.

3. Practical assignment (test 1).

Затверджено на засіданні кафедри іноземної філології і перекладу

Протокол № 11 від “18” травня 2015 р.

Зав. кафедри _____ проф. Амеліна С.М.

Екзаменатор _____ доц. Сидорук Г.І.

8. Методи навчання.

Лекції, семінарські заняття, конспектування першоджерел, опитування, реферати, вправи, пояснення.

9. Форми контролю.

Опитування, спостереження, співбесіда, анкетування, письмове тестування, залік, іспит.

10. Розподіл балів, які отримують студенти. Оцінювання студента відбувається згідно положенням «Про екзамени та заліки у НУБіП України» від 20.02.2015 р. протокол № 6 з табл. 1.

Оцінка національна	Оцінка ЄКТС	Визначення оцінки ЄКТС	Рейтинг студента, бали
Відмінно	A	ВІДМІННО - відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	90 -100
Добре	B	ДУЖЕ ДОБРЕ - вище середнього рівня з кількома помилками	82-89
	C	ДОБРЕ - в загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок	74-81
Задовільно	D	ЗАДОВІЛЬНО - непогано, але зі значною кількістю недоліків	64-73
	E	ДОСТАТНЬО - виконання задовольняє мінімальні критерії	60-63
Незадовільно	FX	НЕЗАДОВІЛЬНО - потрібно працювати перед тим, як отримати залік (позитивну оцінку)	35-59

F	НЕЗАДОВІЛЬНО - необхідна серйозна подальша робота	01-34
---	---	-------

Для визначення рейтингу студента (слухача) із засвоєння дисципліни Кдис(до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу студента (слухача) з навчальної роботи Кщ>(до 70 балів): $R_{mc} = R_{hp} \cdot R_{at}$

11. Методичне забезпечення

Підручник, самостійно підібрані матеріали за тематикою, електронні словники, електронні перекладачі, аудіовідеозабезпечення.

12. Рекомендована література

Основна:

1. *Алексеева И. С.* Профессиональный тренинг переводчика. С.–П.: «Союз», 2001.
2. *Алимов В. В.* Теория перевода. Перевод в сфере профессиональной коммуникации. – М: Эдиториал, 2004. – 160 с.
3. *Бархударов Л. С.* Язык и перевод. – М: Междунар. отношения, 1975.
4. *Бреус Е.В.* Основы теории и практики перевода с русского языка на английский. – М.: Изд-во УРАО, 1998. – 208 с.
5. *Галь Нора.* Слово живое и мертвое. М.: «Книга», 1980. – 208 с.
6. *Дубенко О.Ю.* Англо-американські прислів'я та приказки. – Вінниця: Нова книга, 2004. – 416 с.
7. *Зарицький М. С.* Переклад: створення та редагування. – К.:Парламентське видавництво, 2004. – 120 с.
8. *Казакова Т. А.* Практические основы перевода. СПб.: Лениздат; Издательство «Союз», 2003. – 320 с.
9. *Карабан В.І.* Переклад англійської наукової і технічної літератури. Граматичні труднощі, лексичні, термінологічні та жанрово-стилістичні проблеми. – Вінниця: Нова Книга, 2004. – 576 с.
10. *Карабан В.І., Мейс Дж.* Переклад з української мови на англійську мову. – Вінниця: Нова Книга, 2003. – 608 с.
11. *Коптілов В. В.* Теорія і практика перекладу. – К.:Юніверс, 2003. – 280 с.
12. *Корунець І.В.* Вступ до перекладознавства. – Вінниця: Нова Книга, 2008. – 512 с.
13. *Корунець І. В.* Теорія і практика перекладу (аспектний переклад). – Вінниця: Нова Книга, 2003. – 448 с.
14. *Латышев Л. Н., Провоторов В. И.* Структура и содержание подготовки переводчиков в языковом вузе. М.: НВИ–Тезаурус, 2001.
15. *Левицкая Т. Р., Фитерман А.М.* Теория и практика перевода с английского на русский. – М.: Изд-во лит-ры на ин. языках, 1963.
16. *Нелюбин Л.Л.* Толковый переводоведческий словарь. – М.: Флинта-Наука, 2008. – 320 с.
17. *Рецкер Я. И.* Теория перевода и переводческая практика. – М.: Междунар. отношения, 1974.
18. *Сдобников В.В., Петрова О.В.* Теория перевода. – М.: Восток-Запад, 2006. – 448 с.
19. *Федоров А. В.* Основы общей теории перевода (лингвистические проблемы). – М.: ФИЛОЛОГИЯ ТРИ, 2002. – 416 с.
20. *Chapman, Robert L.* American Slang. – New York: HarperPaperbacks, 1994. –450 p.
21. *Collis Harry.* 101 American English Idioms. Lincolnwood (Chicago), Illinois: Passport Books, 1986. – 104 p.
22. *Gudmanyany A. G., Sydoruk G. I.* Basics of Consecutive Interpretation Theory and Note-taking Technique. Lecture synopsis. Kyiv: NAU, – 2006. – 100 с.
23. *Gudmanyany A. G., Sydoruk G. I.* Basics of The Translator's Professional Activity. Lecture synopsis. Kyiv: NAU, – 2008. – 80 с.
24. *Gudmanyany A. G., Sydoruk G. I.* Basics of Translation Theory. Part I. Lecture synopsis. Kyiv: NAU, – 2005. – 96 с.
25. *Gudmanyany A. G., Sydoruk G. I.* Basics of Translation Theory. Part II. Lecture synopsis. Kyiv: NAU, – 2007. – 116 с.
26. *Makkai Adam.* Handbook of Commonly Used American Idioms. N–Y.: BARRON'S, 1996. – 338 p.
27. *Pocket Phrasal Verbs Dictionary./* Edited by Longman Dictionaries team. – England: pearson Education Limited, 2003. – 440 p.
28. *Spears R. A.* Essential American Idioms. Lincolnwood, IS: NTC, 1996. – 120 p.
29. *R. A.* Common American Phrases. Lincolnwood, IS: NTC, 1992. – 278 p.
30. *Sydoruk G.I.* Translation Theory Foundations. Course Book. – K.: CONDOR, 2009. – 284 p.

Допоміжна:

1. Бархударов Л.С. Язык и перевод. Вопросы общей и частной теории переводов. – Москва: Международные отношения, 1975. – 239 с.
2. Виноградов В.С. Введение в переводоведение. Общие и лексические вопросы: Пособие. – М.: ИОСО РАО, 2001. – 224 с.
3. Влахов, Сергей и Флорин, Сидер. Непереводимое в переводе. – Москва: Международные отношения, 1980.

– 352 с.

4. Вопросы теории перевода в зарубежной лингвистике: Сборник статей / Переводы. Вступительная статья и общая редакция В.Н. Комиссарова. – Москва: Международные отношения, 1978. – 229 с.
5. Галь Н.Я. Слово живое и мертвое: из опыта переводчика и редактора [4-е изд., доп.]. – М.: Книга, 1987. – 272 с.
6. Гарбовский Н.К. Теория перевода. – М.: Узд-во Моск. Ун-та, 2004. – 544 с.
7. Гачечиладзе Г.Р. Художественный перевод и литературные взаимосвязи. – Москва: Советский писатель, 1980 (2-е изд.). – 255 с.
8. Григорій Кочур і український переклад: Матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., К.-Ірпінь, 27-29 жовт. 2003 р. / Редкол.: О. Чередниченко (голова), Р. Зорівчак, Л. Коломієць, А. Кочур. – К.; Ірпінь: Перун, 2004. – 280 с.
9. Кальниченко О.А., Подміногін В.О. Історія перекладу та думок про переклад у текстах та коментарях. Частина перша: Загальні питання. Стародавні часи. Навчальний посібник. – Харків: Вид-во НУА, 2005. – 132 с.
10. Карабан В.І., Борисова О.В., Колодій Б.М., Кузьміна К.А. Попередження інтерференції мови оригіналу в перекладі (вибрані граматичні та лексичні проблеми перекладу з української мови на англійську): Навчальний посібник. За ред. проф. Карабана В.І. – Вінниця: Нова книга, 2003. – 205 с.
11. Комиссаров В.Н. Теория перевода. (Лингвистические аспекты). – Москва: Высшая школа, 1990. – 250 с.
12. Коптілов В.В. Актуальні питання українського художнього перекладу. – Київ: Видавництво Київського університету, 1971. – 131 с.
13. Крупнов В.Н. В творческой лаборатории переводчика: Очерки по профессиональному переводу. – Москва: Международные отношения, 1976. – 190 с.
14. Кундзіч, Олексій. Творчі проблеми перекладу. – Київ: Дніпро, 1973. – 264 с.
15. Ларсон М.Л. Смысловый перевод: Руководство по теории межъязыковой эквивалентности и ее практическому применению / Пер. с англ. – С.-Петербург: Герменевт, 1993. – 455 с.
16. Латышев Л.К., Провоторов В.И. Структура и содержание подготовки переводчиков в языковом вузе: Учебно-методическое пособие. – 2-е изд., стереотип. – М.: НВИ-ТЕЗАУРУС, 2001. – 136 с.
17. Левый, Иржи. Искусство перевода. / Перевод с чешского и предисловие В. Россельса. – Москва: Прогресс, 1974. – 397 с.
18. Лилова, Анна. Введение в общую теорию перевода. / Перевод с болгарского. Под общей редакцией П.М. Топера. – Москва: Высшая школа, 1985. – 256 с.
19. Мастерство перевода. В 12-ти т. – Москва: Советский писатель, 1959-1981.
20. Миньяр-Белоручев Р.К. Теория и методы перевода. М.: Московский лицей, 1996. – 208 с.
21. Мирам Г., Гон А. Профессиональный перевод: Учебное пособие. – Киев: Эльга, Ника-Центр, 2003. – 136 с.
22. Москаленко М.Н. Нариси з історії українського перекладу. [1] // «Всесвіт», 1993. – № 9-10. – С. 113-120; Нариси з історії українського перекладу. [2] // «Всесвіт», 2006. – № 1-2; Нариси з історії українського перекладу. [5] // «Всесвіт», 2006. – № 7-8. – С. 192-207; Нариси з історії українського перекладу. [6] // «Всесвіт», 2006. – №11-12. – С. 160-175.
23. Москаленко М.Н. Нариси з історії українського перекладу. [6] // «Всесвіт», 2006. – №11-12. – С. 160-175.
24. Нелюбин Л.Л., Хухуни Г.Т. История и теория зарубежного перевода: Учебник. – М.: Узд-во МПУ «Сигналъ», 1999. – 141 с.
25. Попович, Антон. Проблемы художественного перевода. – Москва: Высшая школа, 1980. – 199 с.
26. Рецкер Я.И. Теория перевода и переводческая практика. Очерки лингвистической теории перевода. – Москва: Международные отношения, 1974. – 216 с.
27. Рецкер Я.И. Что же такое лексические трансформации? // Тетради переводчика. Выпуск 17. – Москва: Международные отношения, 1980. – 121 с. – С. 72-84.
28. Рильський, Максим. Мистецтво перекладу: Статті, виступи, нотатки. – Київ: Радянський письменник, 1975. – 343 с.
29. Сдобников В.В., Петрова О.В. Теория перевода (учебник для студентов лингвистических вузов и факультетов иностранных языков). – М.: АСТ: Восток – Запад, 2006. – 448 с.
30. Стріха, М.В. Історія й сьогодення українського поетичного перекладу (XII – XX ст.): Курс лекцій // Записки «Перекладацької майстерні 2000-2001». – Том 2: Історія й сьогодення українського поетичного перекладу (XII – XX ст.) / Львів. нац. ун-т ім. І.Франка, Центр гуманітарних досліджень; упор. М. Габлевич. – Л.: Простір-М, 2002. – С.6-139.
31. Тороп, Пеэтер. Тотальный перевод. – Тарту: Издательство Тартуского университета/Tartu University Press, 1995. – 220 с.
32. Федоров А.В. Основы общей теории перевода (лингвистические проблемы). Учеб. пособие. – Издание 4-е, переработанное и дополненное. – Москва: Высшая школа, 1983. – 303 с.; Издание 5-е. – СПб.: Филологический факультет СПбГУ; М.: ООО «Издательский Дом «ФИЛОЛОГИЯ ТРИ», 2002. – 416 с.
33. Фінкель, Олександр. Теорія й практика перекладу. – Харків: Державне видавництво України, 1929. – 166

с.

34. Флорин, Сидер. Муки переводческие: Практика перевода. – Москва: Высшая школа, 1983. – 184 с.
35. Чередниченко А.И., Бех П.А. Лингвистические проблемы воссоздания образа в поэтическом переводе: Тексты лекций. – Киев: Высшая школа. Изд-во при Киевском университете, 1980. – 67 с.
36. Чуковский, Корней. Высокое искусство. – Москва: Советский писатель, 1988. – 349 с.
37. Шама И.Н. Перевод – искусство понимать... – Запорожье: Просвіта, 2005. – 240 с.
38. Швачко С.О. Проблеми синхронного перекладу. Навчальний посібник. – Вінниця: Вид-во «Фоліант», 2004. – 112 с.
39. Швейцер А. Д. Теория перевода: статус, проблемы, аспекты. – Москва: Наука, 1988. – 215 с.
40. Швейцер А.Д. (ред). Текст и перевод. – Москва: Наука, 1988. – 165 с.
41. Теорія і практика перекладу. Республіканський міжвідомчий науковий збірник. Випуски 1-21. – Київ: Вища школа, 1979-1994.
42. Тетради переводчика. Випуски 1-22. – Москва: Международные отношения, 1963-1987.
43. Эткинд Е. Г. Поэзия и перевод. – М.-Л., 1963. – 430 с.

13. Інформаційні ресурси

<http://web.lettras.up.pt/alemao3>
<http://www.translate.ru/Default.aspx/Text>
<http://www.translate.ru/text.asp?lang=ru...>
<http://www.promt.ru/>
<http://www.lingvo.ru/lingvo/>
<http://www.imtranslator.net/translator.a...>
<http://translation2.paralink.com/>
http://translate.google.com/translate_t
<http://babelfish.altavista.com/>
<http://perevod.uaportal.com/>
http://worldlingo.com/en/products_servic...